

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر

اداره مراقبت

لیست بیماری‌ها و سندرم‌های واگیر تحت مراقبت در جمهوری اسلامی ایران

SURVEILLANCE OF COMMUNICABLE DISEASES AND SYNDROMES IN I.R.A.N

در صورت مشاهده هر یک از بیماری‌های واگیر و یا سندرم‌های تحت مراقبت، به واحد بهداشتی تعیین شده

(مرکز بهداشت شهرستان / کارشناس کنترل عفونت بیمارستان) گزارش گردد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

شهر صدوقی بزرگ

معاونت امور بهداشتی

گروه پیشگیری و مبارزه با بیماری‌ها

الف: لیست بیماری‌های عمده تحت مراقبت ROUTINE SURVEILLANCE

گزارش آنی و بلافاصله (کمتر از ۶ ساعت):

هاری - آنفلوآنزای پرندگان - تولا رمی - طاعون - وبا - سیاه زخم تنفسی - بوتولیسم - زیکا - چیکونگونیا - ایبولا - تب‌های خونریزی دهنده - کرونا - تیفوئید مقاوم به درمان - هرگونه افزایش ناگهانی موارد بیماری‌ها (طغیان یا اپیدمی)

گزارش فوری (در کمتر از ۲۴ ساعت):

فلج شل حاد - تب و بثورات حاد جلدی ماکولوپاپولر - سل ریوی - سیاه سرفه - دیفتری - کزاز - سندرم سرخچه مادرزادی - مننژیت - مالاریا - اسهال خونی - تب‌دنگی - تب‌راجعه - تب زرد - جذام - سیاه زخم جلدی - کزاز بالغین - شیستوزومیازیس بستری در بیمارستان بدن‌بال واکسیناسیون

گزارش هفتگی (معمول):

سایر انواع سل (بجز سل ریوی) - انواع هیپاتیت‌های ویروسی - تیفوئید - بروسلوز - کالآزار جلدی و لیشمانیوز احشایی - شیکلوزیس - سفلیس - سوزاک - HIV/AIDS - کیست هیداتیک - توکسوپلاسموزیس - فاسیولیازیس - لپتوسپیروزیس - پدیكلوزیس و گال

ب- لیست سندرم‌های واگیر تحت مراقبت (مشمول گزارش فوری) SYNDROMIC SURVEILLANCE

۱- سندرم فلج شل حاد:

ACUTE FLACCID PARALYSIS SYNDROME

تعریف: فلج شل ناگهانی

یعنی عدم حرکت پا و یا دست بدون سابقه ترومای (ضربه) واضح جسمانی در سن زیر ۱۵ سال و یا در هر سنی به شرط مشکوک شدن پزشک به فلج اطفال

مهم‌ترین تشخیص افتراقی: فلج اطفال - گیلن باره - مننژیت - آنسفالیت - میلیت عرضی - آرتریت - میوزیت - سینوویت - انواع مسمومیت - گزش حیوانات و حشرات سمی - عوارض واکسیناسیون

۲- سندرم تب و خونریزی (بدون تروما):

FEVER WITH HEMORRHAGIC MANIFESTATION SYNDROME

تعریف: تب بیش از ۳۸ درجه دهانی به همراه یک یا چند علامت زیر (خونریزی ناشی از تروما نباشد):

- ۱. خونریزی پوست به صورت کبودی (اکیموز)
- ۲. خونریزی نقطه نقطه (پتشی) در پوست
- ۳. خونریزی دستگاه تنفس فوقانی (خونریزی از لثه یا بینی)
- ۴. خونریزی دستگاه تنفس تحتانی (خلط خونی)
- ۵. خونریزی دستگاه گوارش (استفراغ و مدفوع خونی، مدفوع سیاه)
- ۶. خونریزی دستگاه ادراری (ادرار خونی)
- ۷. خونریزی دستگاه تناسلی (خونریزی غیرطبیعی زنانه)

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: CCHF (تب خونریزی دهنده کریمه کنگو) - مننگوکوکسمی - تیفوئید - تب‌دنگی - تب زرد - ایبولا - چیکونگونیا - سرخک - مالاریای شدید - لپتوسپیروز - سپتی سمی

۳- سندرم تب و راش (بثورات) حاد جلدی:

FEVER AND ACUTE RASH SYNDROME

تعریف: تب بیش از ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل یکی از علائم زیر به صورت منتشر: ۱. لکه‌های کوچک و همسطح غیر هم‌رنگ با پوست (ماکول) معمولاً به صورت منتشر ۲. دانه‌های کوچک و برجسته غیر هم‌رنگ با پوست (پاپول) معمولاً به صورت منتشر ۳. حال عمومی بد

الف: تب و راش حاد ماکولوپاپولر مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: سرخک - سرخچه - مننگوکوکسمی - منونوکلئوز عفونی - CCHF - چیکونگونیا - تب‌دنگی - سفلیس - تیفوس - تیفوئید - راش دارویی - گزش حشرات

تعریف: تب بالاتر از ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل یکی از علائم زیر: ۱. دانه یا دانه‌های کوچک، برجسته و آبدار در پوست (وزیکول) ۲. برجستگی‌های بزرگ پوستی حاوی مایع غیر چرکی (تاول) یا مایع چرکی (پوستول) ۳. بثورات فاقد پوست (زخم‌های بدون ضربه یا بریدگی) ۴. حال عمومی بد

ب- تب و راش حاد غیر ماکولوپاپولر: مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: آبله - آبله مرغان - سیاه زخم - تولا رمی - لیشمانیوز - گال

۵- سندرم عفونت شدید حاد تنفسی

SEVERE ACUTE RESPIRATORY INFECTIONS/ILLNESS SYNDROME (SARI)

تعریف: بروز تب و سرفه در طول یک هفته اخیر به همراه حداقل یکی از علائم زیر:

- ۱. در سیستم تنفسی (تاکی پنه «تنفس تند»، فرو رفتگی عضلات بین دنده‌ای در حین تنفس، تنفس صدادار، خلط خونی)
- ۲. در سیستم قلبی عروقی (درد قفسه سینه، افت شدید فشار خون، اختلال ریتم)
- ۳. در سیستم عصبی (کاهش سطح هوشیاری، تشنج)

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: آنفلوآنزا - کرونا - سل - سیاه سرفه - دیفتری - سرخک - سیاه زخم - تولا رمی - طاعون

۴- سندرم شبه آنفلوآنزا (ILI)

INFLUENZA-LIKE ILLNESSES SYNDROME

تعریف: تب به همراه سرفه‌ای که در طی یک هفته اخیر رخ داده باشد.

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: آنفلوآنزا - پاراآنفلوآنزا - سیاه سرفه - کرونا - سارس

۶- سندرم سرفه مزمن

CHRONIC COUGH SYNDROME

تعریف: سرفه پایدار به مدت دو هفته یا بیشتر که معمولاً همراه با خلط می‌باشد.

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: سل

۷- سندرم مسمومیت غذایی:

FOOD INTOXICATION SYNDROME

تعریف: بروز علائم زیر شامل بند ۱ یا ۲:

- ۱. تهوع و استفراغ بعد از مصرف مواد غذایی یا آشامیدنی
- ۲. شکم درد (دل پیچه) بعد از مصرف مواد غذایی یا آشامیدنی

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: مسمومیت با عوامل شیمیایی - مسمومیت با عوامل باکتریایی، ویروسی، قارچی، انگلی - مسمومیت با فلزات سنگین - مسمومیت با سموم - تب مالت - مسمومیت با الکل

۸- سندرم اسهال حاد غیر خونی

ACUTE DIARRHEA (NON-BLOODY) SYNDROME

تعریف: اسهال حاد (غیر خونی) یعنی دفع حداقل ۳ بار مدفوع شل در ۲۴ ساعت به علاوه: تهوع و استفراغ یا / شکم درد (دل پیچه)

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: اسهال‌های ناشی از عوامل میکروبی، ویروسی، پارازیتی - وبا - تب مالت - عوامل شیمیایی

۱۰- سندرم زردی حاد

ACUTE JAUNDICE SYNDROME

تعریف: «زردی در سفیدی چشم» یا زردی زیر زبان یا زردی خط وسط شکم

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: انواع هیپاتیت - مالاریای شدید - لپتوسپیروز - بورلیوز - تب زرد - فاسیولیازیس - مسمومیت‌های شیمیایی - سیاه زخم - انواع دیگر وبا

۹- سندرم اسهال خونی

BLOODY DIARRHEA SYNDROME

تعریف: اسهال خونی (وجود خون روشن در مدفوع اسهالی) یا یا بدون تهوع و استفراغ یا شکم درد (دل پیچه)

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: شیکلوز - آمیبیاز - سالمونلوز - فلزات سنگین - سیاه زخم - انواع دیگر وبا

۱۱- سندرم تب و علائم نورولوژیک (علائم عصبی)

FEVER AND NEUROLOGICAL SYMPTOMS SYNDROME

تعریف: بروز تب ناگهانی بالای ۳۸ درجه دهانی به همراه حداقل یکی از علائم زیر:

- سفتی گردن (سختی حرکات گردن) - تشنج - کاهش هوشیاری - تحریک پذیری - سردرد شدید - استفراغ
- مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: انواع مننژیت - انواع آنسفالیت - آنفلوآنزا - آبله مرغان - هاری - مالاریای مغزی - سیاه زخم - طاعون - مسمومیت «با سرب، جیوه، ارگانوفسفره، حلال‌های صنعتی»

۱۲- سندرم تب طول کشنده

PROLONGED FEVER SYNDROME

تعریف: داشتن تب بیش از ۳ روز به همراه یکی از علائم سردرد خفیف، درد عضلات، کوفتگی بدن و حال عمومی بد.

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: سل - مالاریا - بروسلوز - تیفوئید - بورلیوز - لپتوسپیروز - تب‌دنگی - لیشمانیوز احشایی - تب کیو - انواع هیپاتیت - HIV/AIDS

۱۳- سندرم شوک عفونی

SEPTIC SHOCK SYNDROME

تعریف: بیمار بدحال با شواهد یک عفونت موضعی یا سیستمیک (به عنوان مثال رویت ترشح چرکی) یا احتمال (استعداد) عفونت مثل نقص ایمنی، سوختگی، ... به علاوه حداقل ۲ علامت از ۳ علامت حیاتی ذیل:

- ۱. تاکی پنه (تنفس تندتر از حد نرمال)
- ۲. تاکی کاردی (ضربان قلب بیشتر از حد نرمال)
- ۳. داشتن درجه حرارت کمتر از ۳۶ درجه سانتی‌گراد (هایپوترمی) یا داشتن تب بالای ۳۸ درجه سانتی‌گراد (هایپرترمی)

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: مننگوکوکسمی - تیفوئید - بروسلوز - طاعون - آنفلوآنزا - کرونا - سارس - مالاریا - وبای خشک - تب‌های خونریزی دهنده - سیاه زخم

- علائم کمکی: ۱. اختلال عملکرد ارگان‌های دور از محل عفونت (بدلیل هیپوپرفیوژن و بروز ایسکمی) ۲. افت فشار خون که با تجویز مقدار کافی مایعات مناسب مثل نرمال سالین، رینگر لاکتات قابل برگشت باشد. ۳. ایسکمی پوست: پرشدگی خون مویرگی بیشتر از ۳ ثانیه یا رنگ پریدگی پوست (در کودکان) (پس از برداشتن فشار انگشت از روی پوست، برگشت رنگ به پوست به حالت اولیه، بیشتر از ۳ ثانیه طول بکشد). ۴. اختلال عملکرد کلیه: (اولیگوری) ۵. اختلال عملکرد مغز: بیقراری، خواب‌آلودگی، کما (تغییر سطح هوشیاری) ۶. اختلال عملکرد ریه: تنگی نفس، کبودی مخاط‌ها و انتهاها ۷. سردی انتهای اندامها (گاهی و در مراحل پیشرفته)

۱۴- سندرم مرگ ناگهانی و غیرمنتظره (مرگ مشکوک)

SUDDEN DEATH AND UNEXPECTED SYNDROME

تعریف: مرگی که بعلت بیماری‌های داخلی، تروما، قتل و موارد مشابه نباشد و علائم پوستی از قبیل پتشی، پورپورا، اکیموز، خونریزی در فرد مشاهده می‌شود:

- ۱. توقف نبض و تنفس بمدت بیش از ۱۰ دقیقه در فاصله کمتر از ۲۴ ساعت از شروع علائم بیماری
- ۲. مرگ غیرمنتظره (مرگ ناگهانی) که با دلایلی مانند کهولت سن، بیماری مزمن و یا حوادث (تروماها) که مرگ را قابل توجیه می‌کنند، نداشته باشد
- ۳. فاصله بین شروع علائم و وقوع مرگ کمتر از ۲۴ ساعت

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: آنسفالیت - مننژیت - عفونت‌های شدید - وبا - طاعون - مسمومیت‌های شدید - مارگزیدگی - مصرف الکل و مواد مخدر

۱۶- سندرم بیماری‌های آمیزی

SEXUALLY TRANSMITTED DISEASES SYNDROME

تعریف: وجود هر یک از علائم زیر:

- * در نوزادان: ترشح چشمی * در خانم‌ها: درد زیر شکم - ترشح واژینال
- * در آقایان: تورم بیضه - ترشح مجرا * زخم یا زگیل تناسلی - التهاب مقعد - تورم اینگوینال

مهم‌ترین تشخیص‌های افتراقی: سوزاک - سفلیس - زگیل تناسلی

طراحی از دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهر صدوقی بزرگ معاونت امور بهداشتی